

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Ndc/17/2023
Identifikačné číslo spisu:	1323202206
Dátum vydania rozhodnutia:	06.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1323202206.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa H. L., narodený XX. U. XXXX, D., Š. XX/X, zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Kajabovou, Bratislava, Budovateľská 2 proti povinnému z vyživovacej povinnosti L. L., narodený XX. A. XXXX, Š., A. R. XXX/XX, prechodne D.-N. H. D., S. XXX/XXA, o určenie výživného na plnoleté dieťa, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 48Pc/33/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením vecí, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením vecí Krajským súdom v Trnave je d ô v o d n ý.

Na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením vecí je p r í s l u š n ý Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave sp. zn. 7NcC/26/2023 predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako spoločne nadriadenému súdu v zmysle § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu vecí Krajským súdom v Trnave. Citujúc ustanovenie § 3 ods. 5 písm. c) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 (ďalej len „CMP“) namietal, že funkčne príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej a tretej hlavy druhej, tretej a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je Krajský súd v Trnave. I keď nadriadený súd, ktorý má rozhodovať v spore o miestnu príslušnosť, nie je v § 6 ods. 2 CMP (ani v inom jeho ustanovení) *expressis verbis* špecifikovaný. Použitím čl. 3 ods. 2 Základných princípov CMP vyslovil názor, že týmto súdom je Krajský súd v Trnave ako nadriadený (kauzálny) súd, a to s ohľadom na špecifickú povahu konaní podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP. Zdôraznil, že konanie vo veci určenia výživného na plnoleté dieťa začalo pred účinnosťou novely CMP (t. j. 16. mája 2023), avšak miestna príslušnosť bola Okresným súdom v Pezinku namietaná už za jej účinnosti (10. októbra 2023). Krajský súd v Bratislave zdôraznil, že rozhodovanie o miestnej príslušnosti podľa CMP vyžaduje aplikáciu špeciálnych ustanovení CMP. Pokiaľ by mal rozhodovať o sporoch týkajúcich sa miestnej príslušnosti v konaniach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP ako nadriadený súd podľa ust. § 3 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej

republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z. (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“) po 1. júni 2023, priešlo by sa to účelu reformy súdnej mapy vyjadreného aj prostredníctvom ust. § 3 ods. 5 písm. c) (správne písm. b) poznámka) CMP. Formálnym rozlišovaním nadriadeného súdu rozhodujúceho o námietkach zaujatosti a miestnej príslušnosti od funkčne príslušného súdu na rozhodovanie o odvolaní by sa v konaniach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP poprel zmysel reformy súdnej mapy a mohol by v konečnom dôsledku znamenať vznik zbytočných prietahov v konaní, narušenie princípu právnej istoty a integrity súdnych konaní v rodinnoprávných veciach. Nesúhlasil s odkazom Krajského súdu v Trnave na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/1/2022 z 8. februára 2022, ktoré nie je možné aplikovať na danú vec s ohľadom na inú povahu konania.

2. Krajský súd v Trnave vec vedenú pod sp. zn. 15Ncp/36/2023 podľa § 6 ods. 2 CMP postúpil vec na rozhodnutie o nesúhlase Okresného súdu Pezinok s postúpením veci Krajskému súdu v Bratislave dôvodiac, že Krajský súd v Bratislave je nadriadeným súdom Okresného súdu Pezinok. V tejto súvislosti poukázal o.i. na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/113/2019, 1Ndob/1/2022.

3. Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Základných princípov CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

4. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

5. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania alebo iného podania zostávajú pri postúpení veci zachované.

6. Podľa § 154 CMP na konanie vo veciach výživného plnoletých osôb a iných obdobných nárokov je miestne príslušný všeobecný súd osoby oprávnenej na výživné.

7. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

8. Podľa § 396b CMP konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

9. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (Smyčková, R., Števíček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

10. Účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné

výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (m. m. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. Pl. ÚS 107/2011 z 22. októbra 2014, uznesenie sp. zn. II. ÚS 185/2018 z 12. apríla 2018, uznesenie sp. zn. III. ÚS 349/2020 z 22. septembra 2020, nález sp. zn. II. ÚS 451/2022 z 8. februára 2023).

11. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je návrh na určenie výživného na plnoleté dieťa, začaté dňa 16. mája 2023 na Okresnom súde Bratislava III vedené po sp. zn. 37Pc/22/2023. Mestský súd Bratislava II (ako nástupnícky súd Okresného súdu Bratislava III) podaním zo 14. septembra 2023 postúpil spis Okresnému súdu Pezinok ako vecne a miestne príslušnému súdu, citujúc § 3 ods. 3 CMP, § 2 ods. 2 a ods. 21 zákona č. 371/2004 Z. z. V konaniach o určenie výživného na plnoleté dieťa je všeobecným súdom súd, v obvode ktorého má osoba oprávnená trvalé bydlisko. Keďže trvalé bydlisko navrhovateľa je na adrese D., Š. XX/X, X. K., všeobecným súdom je Okresný súd Pezinok. Okresný súd Pezinok predložil vec Krajskému súdu v Trnave z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci s odôvodnením, že konanie sa začalo na Okresnom súde Bratislava III dňa 16. mája 2023 a trvalé bydlisko navrhovateľa už v čase podania návrhu na začatie konania bolo na adrese Hamuliakovo, Šamorínska 31/6, t. j. v okrese Senec; citujúc § 18n ods. 2 písm. b), ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako spoločne nadriadený súd Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 6 ods. 2 CMP, príslušný na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením veci a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave je dôvodný.

13. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 72/2021 zo 4. mája 2010 publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2010 vyslovil, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Všeobecný súd musí vychádzať z toho, že súdy majú poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07). Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

14. Pokiaľ na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je funkčne príslušný Krajský súd v Trnave (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP), potom v súlade s čl. 3 ods. 2 Základných princípov CMP, s prihliadnutím na zachovanie princípov všeobecnej spravodlivosti a princípov, na ktorých spočíva tento zákon je možné dospieť k záveru, že v uvedených veciach je nadriadeným súdom Krajský súd v Trnave. Opačný záver by bol v rozpore so zmyslom reformy súdnej mapy a v konečnom dôsledku by mohol znamenať vznik zbytočných prietahov v konaní, narušenie princípu právnej istoty a integrity súdnych konaní v špecializovanej rodinnoprávnej agende. Na rozhodovanie súdu o nesúhlase s postúpením veci nie je možné aplikovať zákon č. 371/2004 Z. z., pokiaľ osobitný právny predpis ako lex specialis v § 3 ods. 5 CMP, s prihliadnutím na špecializáciu v rodinnoprávnej agende upravuje funkčnú príslušnosť presne určeného súdu, bez ohľadu na administratívno-organizačné začlenenie miestne príslušného okresného súdu do príslušného obvodu krajského súdu.

15. Na základe uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave je dôvodný; na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci je príslušný Krajský súd v Trnave ako nadriadený súd v rodinnoprávnej agende v zmysle § 3 ods. 5 písm. b) CMP v spojení s čl. 3 ods. 2 Základných princípov CMP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.